

DZIENNIK WARSZAWSKI

Nr. 153.

Piątek 1 (13) Lipca

1866 r.

Wychodzi codziennie, oprócz dni następujących, po świątach uroczystych i niedzielach. — Prenumerata w biurze Dyrekcji, ulica Miodowa Nr. 487 i Kantorach. — Obwieszczenia przyjmują się za opłatą od wiersza druku: za 1-krotne obwieszczenie kop. 6, za 2-krotne kop. 9, za 3-krotne kop. 12. — Artykuły nadajane do zamieszczenia w Dzienniku nie wracają się. — We wszystkim co dotyczy Dziennika, należy odnosić się wprost do Dyrekcji obu Dzienników Warszawskich.

Rok 3.

Prenumerata w Warszawie rocznie rs. 8. — Półrocznie rs. 4. — Kwartalnie rs. 2. — Miesięcznie kop. 67. — Bez odnoszenia w biurze Dyrekcji prenumerata nieprzyjmuje się. Numer pojedynczy kop. 3. — Za odnoszenie do domu opłaca się miesięcznie kop. 5. — Na prowincji na stacjach Poczтовых w Królestwie i Cesarstwie: Rocznie rs. 9 kop. 20. — Półrocznie rs. 4 kop. 60. — Kwartalnie rs. 2 kop. 30. — Za przesyłkę w kopertach kwartalnie dopłaca się rs. 1.

PRENUMERATA NA TELEGRAMY.

Z powodu, że dotąd nie zgłosiła się dostateczna liczba prenumeratów na telegramsy nasze drukowane w języku polskim i ruskim zroznoważeniem, a pragnęlibyśmy wprowadzić tę dogodność dla publiczności, oraz mieć możność rozszerzenia naszych telegraficznych stosunków, termin do zapisów na wspomniane telegramsy przedłużamy do dnia 3 (15) lipca, powtarzając, iż z zapisami zgłaszać się należy do Dyrekcji obu Dzienników Warszawskich, w domu pod N: 487 przy ulicy Miodowej.

SPIS RZECZY.

DZIAŁ URZĘDOWY. — Rada administracyjna. — Zmiany w instrukcji o poborze do wojska (dok.). — Okólnik komitetu urzęd. — Komisja rząd. ośw. publ. — Inspektor szkół m. Warszawy. — Rozporządzenie wojskowe.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY. — Warszawa. — Przegląd polityczny. — **Telegramsy.** — Z widowni wojny. — Święto pułkowe. — Wyrażenia uczuć wiernopoddanych. — Koncert p. Tropjańskiego. — Wspaniały fejerwerk. — Wypadek. — Instytucje ziemskie. — Projekta w póln.-zach. gubernjach. — Układy. — Fenienizm. — **Afryka.** Cesarz Teodor. — **Ameryka.** Proklamacja. — **Francja.** Handel. — **Meksyk.** Działania wojenne. — **Niemcy.** Kompensatja. — Cofnięcie zakazu. — **Prusy.** Oburzenie. — **Turecja.** Manifestacja. — **Korespondencja** ze Lwowa. — Kilka słów, jako materiał do historii rewolucyjnej żandarmerji ostatniego powstania (IV; c. d.).

DZIAŁ URZĘDOWY

Warszawa.
dnia 30 Czerwca (12 Lipca).

Rada Administracyjna K. ólestwa postanowieniem z dnia 3 (15) Czerwca r. b. N. 23012 zapis rsr. 200, od których procent ma być corocznie obracany w połowie na utrzymanie grobu wapisodawcy, a w połowie dla grabarza przy ementarzu Ewangelickim w mieście Łomży, testamentem na dniu 9 (21) Grudnia 1862 r. urzędownie sporządzonym przez Karola Bellaacha, niegdy mieszkańca miasta Łomży uczyniony, w myśl art. 910 K. C. z zachowaniem praw osób trzecich i pod warunkami w testamencie wyszczególnioneni zatwierdziła.

Zatwierdzone 11 (23) Maja 1866 roku na 134 posiedzeniu Komitetu Urządzącego, zmiany i dopelnienia Instrukcji wydanej w rozwinięciu Ustawy z roku 1859 o powinności Zaciągowej w Królestwie Polskiem.

(dokończenie *).

16) *Dopelnienie do § 239 Instrukcji.*

Oprócz wskazanych w § 239 Instrukcji blankietów, które Rządy Gubernjalne i Magistrat miasta Warszawy dostarczają Urzędowi Rekruckim dla ulżenia pi-

*) Patrz N. 146 147 i 148.

śmiennych zajęć, należy nadto dostarczać im jeszcze blankiety według załączających się wzorów, na:

świadczenia o dostarczeniu przez rekruta zastępcy za siebie do służby wojskowej;

świadczenia o zastąpieniu rekruta przez brata jego; świadczenia o nastąpieniu pomiędzy spisowymi wzajemnej zamianie numerów losu;

ogłoszenia Urzędu Rekruckiego o dniu wyznaczonym do przyjęcia rekrutów danego Okręgu.

17) *Dopelnienie do §§ 263 i 264 Instrukcji.*

Odesłani przez czasowy Urząd Rekrucki do szpitala na próbę spisowi wątpliwi, również i ci którzy będą dotknięci widocznymi chorobami, potrzebują mniej lub więcej długiego leczenia, przebiegu którego lekarze przewidzieć nie mogą, nie uważają się za przyjętych ostatecznie.

W miarę odsyłania tego rodzaju ludzi do szpitala, Urząd rekrucki zatrzymuje stosowną ilość zapasowych spisowych, którzy przy rewizji okażą się zdawnymi do służby wojskowej.

Następnie w miarę wypisywania spisowych ze szpitala w czasie trwania poboru ci ze spisowych, którzy po odbytej próbie, lub wyleczeniu okazały się zdawnymi do służby, przyjmują się ostatecznie na rekrutów i wtedy zapasowi, według kolei numeru wyciągniętego przez nich losu otrzymują uwolnienie, — spisowi zaś uznani przez szpital za niezdatnych do służby wojskowej, odsyłają się do domu, a na ich miejsce oddają się do wojska właściwi zapasowi.

Z upływem terminu do odbycia poboru oznaczonego, wszyscy spisowi których leczenie lub próba jeszcze się nie ukończyły, powinni być zastąpieni w służbie wojskowej przez zapasowych; następnie zaś po wyjściu ze szpitala, uznani za niezdatnych, odsyłają się do domu, uznani zaś za zdawnych, oddawani być powinni do służby wojskowej na zapelnienie niedoboru, jeżeliby takowy ciążył na ich Okręgu, w przeciwnym zaś razie, jeżeliby niedobór nie miał miejsca, oddawani być mają do wojska na zamianę wziętych za nich do służby zapasowych.

Spisowi, którzy oświadczą w czasowym Urzędzie Rekruckim, że ulegają wielkiej chorobie, powinni na poparcie swego twierdzenia złożyć protokół zeznań z sześciu świadków ztwierdzony co do własnoręczności podpisów świadków przez Wójta Gminy lub Burmistrza miasta, z którego spisowy pochodzi.

W braku takiego protokołu, oświadczenie spisowe nie będzie braniem na uwagę, o ileby zresztą przez lekarzy nie były dostrzeżone oznaki, mogące służyć na poparcie zeznania spisowego.

18) *Dopelnienie do § 274 Instrukcji.*

Rząd Gubernjalny po otrzymaniu od Urzędu Rekruckiego listy alfabetycznej rekrutów do wojska przyjętych z objaśnieniem gdzie każdy z nich został przeznaczonym, rozsyła wyciągi z wspomnianej listy właściwym Naczelnikom Powiatowym, dla poczynienia stosownych adnotacji w znajdujących się w ich biurze księgach ludności i wykazach imiennych spisowych, oraz dla wydania zarządzeń co do poczynienia takichże adnotacji w księgach i wykazach znajdujących się w właściwych miastach i gminach.

19) *Zmiana wzorów Nr. 15 i 31 dołączonych do Instrukcji.*

Dla dołączonych do Instrukcji wykazów Nr. 15 i 31 przepisuje się nowa forma, podług załączającego się wzoru.

ŚWIADECTWO

Uwolnienia od powinności zaciągowej na zawsze.

Spisowy

zamieszkały w Gminie lub mieście N. Powiecie N. Gubernji N. jako dobrowolnie zastąpiony przez brata (tu należy wymienić czy przez rodzzonego czy też przez przyrodniego, tudzież imię i nazwisko jego) który został przyjętym (data) bieżącego miesiąca do służby wojskowej — uwalnia się na zasadzie Art. 19 Najwyższego Mani-

festu z d. 1 (13) Czerwca 1865 r. i § 297 Instrukcji, od powinności zaciągowej, na zawsze.

Niniejsze świadectwo wydanem zostało przez Czasowy

Urząd rekrucki, po zaopatrzeniu takowego w właściwe podpisy przy wyciśnięciu pieczęci Rządowej.

w M. dnia 186 roku.

Prezydujący

Członkowie

Referent

ŚWIADECTWO

Spisowy (imię i nazwisko) mieszkaniec Gubernji N. Powiatu N., N. Okręgu konskrypcyjnego, który przy losowaniu wyciągnął numer 00 przeznaczający go na rekruta, dopełnił po dobrowolnym porozumieniu się zamianę na numer losowe ze spisowym tegoż okręgu (imię i nazwisko) przeznaczonym losem na (tutaj wypisać czy zapasowego czy też rezerwowego) i który został przyjętym na rekruta.

Skutkiem tego spisowy (imię i nazwisko) przyjmując na siebie obowiązki wypływające z numeru losu wyciągniętego przez wstępującego za niego do wojska, uwalnia się na teraz od powinności zaciągowej, lecz na przyszłość podlega na ogólnych zasadach spisowi wojskowemu.

Niniejsze świadectwo wydanem zostało przez

Urząd rekrucki, po zaopatrzeniu takowego w właściwe podpisy przy wyciśnięciu pieczęci rządowej.

w M. dnia 186 roku.

Prezydujący

Członkowie

Referent

OGŁOSZENIE

Czasowy Urząd rekrucki podaje do wiadomości, że w dniu jutrzejszym przyjmowani będą spisowi którzy przybyli w partji z

Okręgu, Urzędnik zatem prowadzący partję z rzonego Okręgu, powinien stawić się w Urzędzie ze spisowymi rano w dniu

186 roku

ŚWIADECTWO

Uwolnienia od powinności zaciągowej na zawsze.

Spisowy mieszkaniec Gubernji N. Powiatu N., N. Okręgu konskrypcyjnego który wyciągnął przy losowaniu Numer 00 przeznaczający go (tutaj wypisuje się czy na rekruta czy też na zapasowego lub rezerwowego) dostawił za siebie zastępcę (imię i nazwisko), w skutek czego na zasadzie §§ 288 i 290 Instrukcji z dnia 1 (13) Listopada 1860 roku uwalnia się od powinności zaciągowej na zawsze, jeżeli dostawiony przez siebie zastępcę nie zbiegnie w pierwszym roku służby. Na dowód czego wydaje się przez

Urząd rekrucki niniejsze świadectwo po zaopatrzeniu takowego w właściwe podpisy przy wyciśnięciu pieczęci rządowej.

w M. dnia 186 roku.

Prezydujący

Członkowie

Referent

Okólnik do Komisij Spraw Włościańskich
w Królestwie Polskiem. Nr. 54.

Postanowienia Komitetu Urządzającego
w Królestwie Polskiem.

dnia 15 (27) Czerwca 1866 roku.

POSIEDZENIE STO TRZYDZIESTE DRUGIE DNIA 4 (16)

MAJA 1866 ROKU.

POZYCJA 633.

O ostatecznym rozstrzygnięciu przez Komisję Centralną Spraw dotyczących wynagradzania włościan za nielegalne zamiany gruntów i odjęte służebności.

Komisja Centralna Spraw Włościańskich uczyniła przedstawienie do Komitetu Urządzającego o nadanie jej prawa decydowania wniosków miejscowych Komisji w przedmiocie wynagradzania włościan za nielegalne zamiany gruntów i odjęte służebności, bez przedstawiania takich spraw za każdym razem na ogólne zebranie Komitetu Urządzającego.

W przedstawieniu swem w tym przedmiocie Komisja Centralna wyjaśniła co następuje:

Na zasadzie Najwyższego Rozkazu przytoczonego w 32 poz. (protokołu dodatkowego) Postanowień Komitetu Urządzającego, w przedmiocie usunięcia trudności w przywracaniu włościan do poprzednich uposażeń i służebności nielegalnie zamienionych lub odebranych, sprawy tego rodzaju należycie przez miejscowe Komisje Włościańskie rozpoznane, a przez dobrowolną ugodę pomiędzy włościanami a właścicielem dóbr nie załatwione, Komisje przedstawiać mają z swojemi wnioskami do decyzji Komitetu Urządzającego.

Z całego szeregu przedstawień w takich sprawach, do tego czasu przez Komisję wniesionych, widzieć się daje, że sposoby wynagradzania włościan za nielegalne zamiany i odebranie gruntów, tudzież za zniesione służebności, kiedy przywrócenie włościan do poprzedniego uposażenia jest albo zupełnie niemożliwym, albo połączonym z zupełnym rozstrojem gospodarstwa dworskiego, są w ogólności jednaki; że w każdej Komisji wyrobił się już stały pogląd na ten przedmiot, i przez samą praktykę ustaliła się do pewnego stopnia stopa wynagrodzenia włościan, odpowiednia warunkom danej miejscowości. Właściwość przyjętych przez Komisje zasad i sposobu postępowania przy oznaczaniu wynagrodzenia dla włościan dostatecznie usprawiedliwia się, przez to, że prawie wszystkie przedstawienia miejscowych Komisji dotyczące spraw wyżej wspomnianych pozyskały zatwierdzenie Komitetu Urządzającego. Dla tego każdy nowy przypadek, nie różniąc się niczem w zasadzie, różnić się może od poprzednich jedynie pod względem szczegółowych okoliczności jakie towarzyszyły naruszeniu praw włościan, tudzież pod względem wysokości wynagrodzenia odpowiedniej temu naruszeniu; przy roztrząsaniu przedstawień Komisji w sprawach podobnych, skoro tylko kwestja co do wynagrodzenia włościan z ogólnej strony jest dostatecznie wyjaśnioną, pozostaje jedynie oznaczyć: czy dany przypadek należy do rzędu wskazanych w pozycji 32 protokołu dodatkowego, i sprawdzić obrachunek wynagrodzenia.

Obecnie kiedy działalność miejscowych Komisji Spraw Włościańskich skierowaną jest głównie do sprawdzania tabel likwidacyjnych, rozpoznawanie spraw pomienionych dokonywane jest przez Komisje po większej części nie oddzielnie, lecz jednocześnie ze sprawdzeniem tabel i wnioskami Komisji co do wynagradzania włościan przedstawiane bywają Komisji Centralnej jednocześnie i łącznie ze sprawdzonymi tabelami.

Jakkolwiek, jak to wyżej wyjaśniono, sprawy tego rodzaju nie nastęrczają już ani kwestij ogólnych, ani wyłączeń z pod ogólnego prawidła, wywoływać mogących potrzebę oddzielnej decyzji i wymagają jedynie zastosowania do nich ogólnych przepisów Najwyższego Rozkazu, tudzież postąpienia w sposób przez praktykę wskazany; jednakże Komisja Centralna stosując się do istniejącego obecnie w tej mierze porządku, rozpoznawszy tabele, przy których miejscowe Komisje przedstawiły wnioski dotyczące wynagrodzenia włościan, tabel takowych nie zatwierdza, lecz przedewszystkiem przedmiot co do wynagrodzenia włościan przedstawia do decyzji Komitetu Urządzającego. — Do czasu wydania takowej decyzji, nietylko pozostają niezatwierdzonymi tabele z tych wsi, w których wywiązały się wspomniane sprawy, ale nadto nie otrzymują dalszego biegu wszystkie zatwierdzone przez Komisję Centralną tabele innych wsi z tych samych dóbr, jedną księgą hipoteczną objętych.

Ilość takich tabel, które pomimo zatwierdzenia ich przez Komisję Centralną, nie mogą być dla różnych powodów odesłane do Komisji Likwidacyjnej, ciągle wzrasta i stawi czwartą część ogólnej liczby tabel do-

tychczas zatwierdzonych. Ilość ta przedstawiająca już obecnie bardzo znaczne niedogodności, niezawodnie będzie wzrastała w miarę powiększania się liczby nadchodzących tabel sprawdzonych.

Z tego powodu, a oraz biorąc na uwagę, że stosownie do Najwyższego Rozkazu o utworzeniu Komisji Centralnej Spraw Włościańskich (poz. 490 Postanowień Komitetu Urządzającego) Komisja ta utworzoną została w celu spiesniejszego rozpoznawania i zatwierdzania tabel likwidacyjnych, i że punktem 4 § 6 tegoż Najwyższego Rozkazu, Komisji Centralnej poruczono rozpoznawanie i zatwierdzanie wszystkich tabel likwidacyjnych a podług uwagi do § 9, Komisja ta czynić ma przedstawienie do Komitetu Urządzającego jedynie co do takich tabel, co do których okaże się zasada do zastosowania do nich artykułów 22 i 27 Ukazu o Komisji Likwidacyjnej, zanim Komitet Urządzający wyda oddzielne przepisy w przedmiocie temi artykułami objętym — Komisja Centralna postanowiła powyższy stan rzeczy przedstawić Komitetowi Urządzającemu.

Konkluzja.

Roztrząsnawszy powyższe przedstawienie Komisji Centralnej i znajdując wniosek jej stosownym i odpowiednim celowi utworzenia Komisji Centralnej, wskazanemu w Najwyższym Rozkazu z dnia 31 Października (12 Listopada) 1865 r. Komitet Urządzający postanowił:

nadać Komisji Centralnej prawo wydawania ostatecznych decyzji nad wnioskami miejscowych Komisji, co do wynagradzania włościan, na zasadzie Najwyższego Rozkazu względem usunięcia trudności w przywracaniu włościan po poprzednich uposażeniach i służebności nielegalnie zamienionych lub odebranych, bez przedstawiania spraw tych za każdym razem na ogólne zebranie Komitetu Urządzającego.

Oryginał podpisał:

Namiestnik-Prezes i Członkowie Komitetu
Urządzającego w Królestwie Polskiem.

Uwaga. W pozycji 607 Postanowień Komitetu Urządzającego (protokołu 130 Posiedzenia z dnia 27 Kwietnia (9 Maja)) zamieszczonej w Okólniku do Komisji Spraw Włościańskich Nro 52 (stronica 436) przez pomyłkę wydrukowano: „pokwitowania te powinny podlegać opłacie stempla” zamiast „pokwitowania te nie powinny podlegać...”

Komisja Rządowa Oświecenia Publicznego podaje niniejszem do powszechnej wiadomości, że na zasadzie Najwyższej zatwierdzonej w dniu 5 (17) Stycznia r. b. 1866 Ustawy Gimnazjum Realnego Niemieckiego w Łodzi, otwarcie pomienionego Gimnazjum, z decyzji JW. Hrabiego Namiestnika Królestwa nastąpi z początkiem nadchodzącego roku szkolnego 1866/7, a mianowicie 10 (22) Sierpnia r. b., zapis zaś żyjących być przyjętym do rzeczonoego Gimnazjum, odbywać się będzie od 1 (13) Sierpnia r. b. do dnia otwarcia onego. W Gimnazjum Realnem Niemieckim w Łodzi, składającym się z 7-u klas, na początek otwartem będzie sześć klas niższych. Opłata za naukę oznaczona w ustawie tego Zakładu, wynosi rubli srebrem dwanaście rocznie.

Inspektor Szkół Miasta Warszawy podaje do powszechnej wiadomości, iż zapis uczniów do Szkoły Handlowej, odbywać się będzie dnia 3 (15) b. m. t. j. w Niedziele od godziny 8-iej z rana; regularny zaś wykład nauk z dniem 10 (22) b. m. rozpoczętym zostanie.

Rozporządzenie wojskowe. — Z powodu mającego nastąpić wyruszenia z Łowicza do obozu pod Warszawą dowódcy 37 eskadry niemieckiego pułku piechoty J. C. W. Wielkiego Księcia Aleksandra Aleksandrowicza, pułkownika Gerstfelda, wraz z powierzonym sobie pułkiem, Głównodowodzący wojskami polecił zostającemu w jeździe armji podpułkownikowi Heranbergowi, objąć tymczasowo obowiązki komendanta miasta Łowicza i naczelnika tamteżnego szpitala wojskowego. (Rozk. do wojsk okr. warsz.)

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

Warszawa.

dnia 30 Czerwca (12 Lipca).

Kwestja zawieszenia broni stanowi ciągle oś, koło której obracają się wszystkie doniesienia, przypuszczenia i rozumowania dzienników, a pomimo dzisiejszych naszych telegramów pozostajemy w dawnej niewiadomości o rezultacie francuzkiego pośrednictwa. Francuzkie pisma ciągle są pełne optymizmu i zapatrują się na tę kwestję z wewnętrznego, obiektywnego stanowiska. Tak *La Patrie* z 9-go, w ostatnich

wiadomościach zapewniała, iż bardzo prawdopodobnie układy w przedmiocie zawieszenia broni zostaną ukończone, tego lub następnego dnia, gdyż pomiędzy stronami wojującymi nastąpiła już zgoda co się tyczy stanowiska armji pruskiej w Czechach i jej zaopatrywania w żywność (czyli innemi słowy, Prusy miałyby już przystać na zawieszenie broni), a tylko jeszcze szło o Wenecję, gdzie rząd florencki nalegał aby mu oddano bezzwłocznie dwie twierdze z czworoboku, uzasadniając to żądanie koniecznością zadosyćuczynienia narodowemu uczuciu (czyli innemi słowy, Włochy jeszcze opierają się przyjęciu zawieszenia broni). Gdyby, jak *Patrie* zapewniała, układy zakończone były 9 go lub 10-go, od dwóch już dni zapewne byłby nas o tem zawiadomił telegram. Obok tego wiadomo, że tak król pruski, jak i włoski, odpowiadając cesarzowi Napoleonowi na jego propozycje, oświadczyli każdy z osobna, iż będą działać za wspólnem porozumieniem. Może też wiadomości *Patrie* mają podstawę, lecz tymczasem z wiadomości telegraficznych okazuje się, że działania wojenne we Włoszech i Czechach są dalej prowadzone. Główna kwatera armji pruskiej znajduje się w Zwittau w Morawji na drodze z Litomyśla do Brünn.

Dzienniki pruskie teraz mniej gwałtownie odzywają się przeciwko zawieszeniu broni, chociaż ciągle jednakowo obstają zatem, iż Prusy wtedy tylko mogą przystać na rozejm, jeżeli uzyskają rękojmię urzeczywistnienia swego programu. Za to *Nordd. A. Z.* z tym większym naciskiem przedstawia, jak silnie przeciwnie jest rozejmowi usposobienie publiczne we Włoszech. Według tego organu, oprócz wymagań Prus i niechęci Włoch, jeszcze jeden czynnik utrudniać musi układy w przedmiocie zawieszenia broni. Mocarstwa neutralne, a szczególnie Anglja, czują się obrażone tem, iż Austrja zwróciła się wyłącznie do cesarza francuzów, i jeżeli nie będą stawiały zawad zawarciu zawieszeniu broni, co nie podlega wątpliwości, to wcale nie będą go popierały gorąco. Wczorajszy nasz telegram poświadcza niejako to zdanie, a *Times* pomiędzy innemi mówi, iż gdyby Austrja zwróciła się do swego przeciwnika, jako państwo niemieckie do państwa niemieckiego, postąpiłaby w sposób odpowiedniejszy interesom swego kraju.

Jednym z najdziwniejszych faktów, jest potwierdzone wkroczenie Cialdini'ego do wenecjańskiego i posuwanie się ku Mantui, w obec przyjęcia przez króla włoskiego pośrednictwa cesarza Napoleona co do zawieszenia broni, i w obec przejścia prowincji weneckiej na własność Francji, kiedy wojska austriackie już opuściły Wenecję i udały się na północ.

Temps podaje w kwestji księstw rumuńskich wiadomość, sprzeczną z podanymi przez nas poprzednio doniesieniami z Konstantynopola, — o postanowieniu Porty zajęcia księstw naddunajskich — i z Bukaresztu o uzbrojeniach, mianowicie o formowaniu 10-cio-tysięcznego oddziału ochotników, rekwirowaniu koni do artylerji i pociągów i t. d. Dziennik wspomniany zapewnia, że Porta uznała księcia Karola za gospodarza w zamian za przyrzeczenie płacenia podwójnego haraczu. Wiadomość ta potrzebuje potwierdzenia, szczególnie z uwagi na smutny stan finansów księstw naddunajskich.

W wiadomościach z widowni wojny zawierają się różne szczegóły drugorzędne znaczenia. Zwracamy także uwagę na korespondencję ze Lwowa, również jak i ostatni telegram otrzymany przy oddaniu dziennika na prasę, o wyborach do niemieckiego parlamentu.

Telegramy.

Florencja, 10-go lipca (urzędowe). Włosi wyparli austriaków z

Montagrana. Ochotnicy odparli mocny oddział rekonesansowy.

Berlin, 12-go lipca. Z Hohenmauth donoszą, że rychło nastąpi zajęcie Pragi; główna kwatera pruska przeniesiona została do Zwittau. Austrjacki transport żywności odcięto i zabrano wielu jeńców. Figiel-adjutant Sweirütz wyjechał do Petersburga.

Berlin, 12-go lipca. Prusy, na wezwanie aby robiono przygotowania do wyborów do niemieckiego parlamentu, na podstawie prawa wyborczego związkowego z 1849 roku, otrzymały od większej części państw sprzymierzonych przyrzeczenie bezwzględnego wydania rozporządzeń. Odpowiedzi z Weimaru i Meklemburgu jeszcze nie nadeszły. Komisarze cywilni pruscy w Hanowerze, Saksonji i Hesji elektoralnej robią przygotowania do wyborów. Co do monarchji pruskiej, minister spraw wewnętrznych wypracuje stosowne przedłożenie do sejmu pruskiego.

Z widowni wojny.

* **Berlin, 10-go lipca.** Ponowne propozycje rządu austrjackiego w kwaterze głównej pruskiej co do zawarcia zawieszenia broni, z warunkiem oddania wojskom pruskim twierdz Josephstadu i Theresienstadu, uznane zostały przez króla pruskiego za niemożliwe do przyjęcia. Z każdym dniem zwiększa się liczba jeńców i trofeów, zabranych austrjackom w bitwie z 3-go b. m., która nazywa się obecnie urzędowo bitwą pod Königgrätzem. Do dnia 7-go b. m. obliczono 20,000 jeńców i 145 dział. (*N. Preus. Z.*)

Pardubice, 9-go lipca. Kwatera główna pruska przeniesiona zostanie 10-go b. m. do Hohenmauth, a 11-go do Switawy (Zwittau), będącej w Morawji pierwszą stacją na drodze żelaznej do Brna (Brünn). Książę Antoni hohenzollernski został bardzo ciężko raniony. Lekarze Langenbeck, Middeldorpf i Wendt leczą księcia, który jak w bitwie, tak samo i teraz daje dowody wielkiej mocy ducha. Lekarze oświadczają, że stan jego zdrowia nie jest jeszcze całkiem bez nadziei. (*Tamże.*)

* **Wrocław, 10-go lipca.** Dzisiejsza *Schles. Z.* południowa podaje następującą wiadomość z Pardubic, z 8-go b. m. o godzinie 4-iej po południu: Awangarda pruska, utworzona z 5-go korpusu armji, dowodzonego przez jen. Steinmetza, przeszła już wczoraj za Wratzlaw. Most na Elbie pod Pardubicami został spalony; zbudowano na prawo i na lewo dwa mosty żyłkowe.

* Hr. Mensdorff miał już według doniesień dzienników wiedeńskich nadesłać raport o stanie armji północnej, który przedstawia rzeczy w nie tak złym świetle, jak się z razu powszechnie obawiano. Trzy korpusy dość jeszcze nienaruszone zajęły stanowisko pod Olomuńcem. Z innych korpusów gromadzą się rozpierchłe szczątki. Dział największa część została uratowaną i ma ich być 500 na obronę szeregów austrjackich. Twierdza Königgrätz i Josephstadt nie były obsadzone; ani Elba w okolicy fortecy na linii pardubickiej przekroczoną, a Pardubice samych nieprzyjacieli nie zajął. Skutkiem tego powiodło się po pierwszym dzikim nieładzie pewny system zaprowadzić w odwrocie i cofającym się wojskom nadać pewną spójność pozwalającą ścigającemu nieprzyjacielowi stawić czoła. Ogólną strategją armji austrjackiej obliczają na 40,000 w zabitych, rannych, jeńcach i znikłych z pola bitwy, a nie odszukanych. (*Krak. Z.*)

* **Berlin, 10 lipca.** Cała linja Elby jest teraz w ręku prusaków, kwatera zaś główna pruska znajduje się w Pardubicach, będących najważniejszym punktem strategicznym w Czechach wschodnich. Z tego punktu można posyłać, z jak największą łatwością, wojska na południo-wschód, w kierunku do Wiednia, a obok tego nie trudno będzie zająć w razie potrzeby zachodnią część Czech, opuszczoną przez wojska austrjackie. Twierdze Königgrätz i Josephstadt znajdują się jeszcze pozornie w ręku austrjaków. Lecz pierwsza z tych twierdz nie będzie mogła stawić długiego

oporu, i już zaraz po ostatniej walnej bitwie, komendant jej proponował kapitulację, której atoli prusacy nie przyjęli. Josephstadt zaledwie zasługuje na regularne oblężenie, a obok tego twierdza ta nie może wywierać najmniejszego złego wpływu na dalszy bieg działań wojennych, gdyż dostatecznym będzie strzeżenie jej przez nieznaczny oddział. — W Brnie (Brünn) spodziewają się rychłego wkroczenia prusaków, jak o tem donosi *Ost. Post.*, która nadmieniam, że burmistrz tameczny Dr Giskra udał się z pośpiechem do Wiednia. Postąpił on przeto tak samo, jak wielu jego kolegów w miastach czeskich, którzy oświadczali się z gotowością do ofiar. (*No dd. A. Z.*)

* **Berlin, 10 li. ca.** Według niezawodnych wiadomości, gabinet wiedeński zwierzał się Bawarji co do swych ostatnich układów w przedmiocie odstąpienia Wenecji, i oczekiwano jedynie na rezultat walnej bitwy, ażeby w razie gdyby takowa wypadła pomyślnie dla Austrii, zgodzić się na odstąpienie Wenecji, lecz pod warunkiem kompensat. (*Tamże.*)

* **Berlin, 10 lipca. Sta. Anz.** jest upoważniony do oświadczenia, że Prusy nie straciły w dotychczasowych bitwach ani jednego działka, i dodaje: Jeżeli pomimo to, jedno działko pruskie oprowadzone było po ulicach Wiednia, może to być jedynie działko podarowane przez króla pruskiego cesarzowi austrjackiemu podczas trwania jeszcze przymierza. — Tenże dziennik donosi: Saksen-Wejmar i Schaumburg-Lippe zawiadomiły rząd pruski, że wojska ich, które tworzyły, z mocy uchwały sejmu związkowego z 8-go czerwca, część załogi zneutralizowanej twierdzy związkowej Moguncji, zostały posłane przemocą do Ulmu i Rastadtu. Wejmar i Lippe protestują przeciw temu, niezgodnemu z prawem międzynarodowym, postąpieniu niektórych rządów należących do dawnego związku i zawiadamiają o tem gabinet berliński. — Według *Zeidler. Corr.*, znaczna liczba oficerów i lekarzy hanowerskich oświadczyło gotowość wejścia do armji pruskiej. Toż pismo zaprzecza, ażeby Anglja złożyła oświadczenie co do ewentualnego przyłączenia Hanoweru. (*Wolffs T. B.*)

* **La Patr.** z 10-go b. m. pisze: Pomiedzy warunkami, pod jakimi Prusy przystają na zawieszenie broni, zaproponowane przez Austrię, znajduje się jeden dotyczący zaopatrywania armji pruskiej w żywność. Północno-wschodnia część kraju czeskiego jest rzeczywiście zniszczona z powodu kolejnego przechodu tamtędy korpusów austrjackich i pruskich, oraz na skutek strasznych walk, których nieszczęśliwy ten kraj był widownią. Łatwo zrozumieć, że armja pruska, oddalona od swych granic, potrzebuje być w możności zaopatrywania się w żywność w innych częściach Czech, niezniszczonych wojną. — Taż gazeta donosi: Otrzymałmy listy prywatne z Berlina, z których okazuje się, że opinja publiczna w Prusach, oswaja się coraz bardziej z sytuacją, wynikającą z kroków porobionych przez Austrię, i przychodzi do przekonania, że sytuacja ta nie może zrobić ujmy ani interesom politycznym Prus, ani prawom, które to państwo uzyskało na skutek swych zwycięstw.

* **Monachjum, 8 lipca.** W notyfikacji rządu powiedziano, że zawieszenie broni pomiedzy Austrią i Prusami nie zostało jeszcze zawarte i że rozciągając się ono będzie prawdopodobnie do sprzymierzeńców Austrii. (*La Patr.*)

* **Z Włoch** donoszą: Armja włoska, dowodzona przez Cialdiniego, przeszła w znacznych masach pod Ostiglia. Nie natrafiła ona nigdzie na austrjaków, którzy cofnęli się, jak się zdaje, do twierdz. Atak Cialdiniego został skombinowany z atakiem armji dowodzonej przez króla Wiktora Emanuela. Jest to wywiązanie się z przyrzeczenia, które król dał 24-go czerwca. Po bitwie pod Custozzą, Wiktor Emanuel zatelegrafował do Paryża, że nie minie ośmiu dni bez odwetu z jego strony, jeżeli tylko pozostanie on przy życiu. Działo się to 24-go czerwca, a 3-go lipca Cialdini przeszedł już rzekę Po. Taka jest faktyczna odpowiedź Włoch na podarowanie cesarzowi Napoleoniowi 22-miast, 239-u miasteczek i 3,213 wsi włoskich, z 2½ miljonami włochów. (*Nr. Id. A. Z.*)

* **Memor. Diplom.** zapewnia, iż to nie jest prawdą, ażeby Francja przyzwała Anglię i Rosję do wzięcia współdziałania w jej usiłowaniach o doprowadzenie do skutku stanowczego zawarcia pokoju. Smutną byłoby rzeczą, gdyby zaprzeczenie to dziennika *Mémorial* oparte być miało na prawdzie; interwencja trzech mocarstw neutralnych wywałaby bezwątpienia mniej drażliwości narodowych we Włoszech, a przedewszystkiem w Niemczech i przedstawiałaby daleko większe szanse pojednania, niż odosobniona interwencja jednego mocarstwa zagranicznego. (*Nord.*)

Florence, 9 lipca. Całkowite straty włochów w bitwie pod Custozzą wynoszą według urzędowego obliczenia 69 oficerów i 651 żołnierzy zabitych, 203

oficerów i 2.909 żołnierzy rannych, 83 oficerów i 4.252 żołnierzy wziętych do niewoli i zagubionych. (*Nord.*)

* Dzienniki urzędowe paryżkie utrzymują, że warunki podane przez Prusy co do zawieszenia broni, są natury czysto wojskowej. Jeśliby tak było, zawieszenie broni, przynajmniej z tej strony, możnaby prawie uważać za fakt spełniony. Ale jak to zaraz od początku przypuszczaliśmy, a przypuszczenia te nasze potwierdzają wszystkie wiadomości otrzymane wprost z Berlina, Prusy zgodzą się tylko na rozejm wteczas, jeżeli otrzymają równocześnie podstawy preliminarjów pokojowych. Inaczej utraciłyby one największą część świeżo odniesionych korzyści wojskowych, gdyż po zawieszeniu broni zmniejszyłyby się znacznie blask ich zwycięstw, a wpływ ich moralny na dwie armje pruską i austrjacką rozproszyłby się prawie zupełnie. Preliminarja pokojowe stawiają bezwątpienia największe trudności układowi o zawieszenie broni. Austrija nie okazuje bynajmniej żadnej skłonności, do ustąpienia Prusom, pomimo zwycięstw przez nich odniesionych, władzy zajmowania się sprawami niemieckimi. *Wiener Abp.* oświadcza zupełnie otwarcie, że cesarz austrjacki zapragnął pokoju z Włochami tylko dla tego, ażeby mógł uderzyć na Prusy wszystkimi siłami, jakimi Austrija rozrządza, i że w zasadzie zgodził się tylko na rozejm z swoim niemieckim przeciwnikiem przez wzgląd na szacunek dla cesarza francuzów. (*Nord.*)

* **Vaterl.** pisze: Oficerowie, którzy z armji północnej przybyli do Wiednia, opowiadają jednogłośnie, że duch i odwaga armji w niczem nie zostały osłabione, ani też złamane. Dotychczas odwrót odbywał się w dobrym porządku nie ponosząc żadnej szkody od nieprzyjaciela. Armja żywi w sercach życie i przekonanie, że nieszczęśliwy dzień z pod Königgrätzu nie jest bynajmniej jeszcze końcem walki.

Praga, 5 lipca. Dwa korpusy pruskie posuwają się ku Olomuńcowi, zabierając po drodze podwoły. Zamiarem ich jest, jak się zdaje, uprzedzić Benedekka. Armja pruska posuwa się naprzód. (*Nar. Listy.*)

* Depesza donosi szczegółowo o przejściu przez włochów rzeki Po. Wiadomość ta potwierdzoną została przez biuro telegraficzne *Hav. Bull.* (*La Fr.*)

* **Florence, 8 lipca.** Donoszą, że generał La Marmora cofa się. Król zatwierdził plany i projekta generała Cialdiniego. Od trzech dni pomiedzy królem włoskim a główną kwaterą armji pruskiej odbywa się ciągła wymiana depeesz. (*La Fr.*)

* Wczoraj, w dzień uroczystości św. Piotra i Pawła według kalendarza juljańskiego, z powodu święta pułkowego kegsholmskiego pułku grenadierów cesarza austrjackiego, odprawionem zostało nabożeństwo w cerkwi warszawskiej aleksandrowskiej cytadeli, na którem razyl się znajdować JW. Hrabia Namiestnik Głównodowodzący.

* (Wyrażenia uczuć wiernopoddańczych, z powodu zamachu na życie Najjaśniejszego Pana). *Siew. Pocz.* zamieszcza następujące najpoddanniejsze adresy:

Od ziemstwa powiatu atkarskiego, od wieniewskiego powiatowego zgromadzenia ziemskiego, od mieszkańców wszystkich stanów m. Kiryłowa z powiatem, od mieszkańców m. Krolewca w gub. czernihowskiej, od obywateli m. Gorbatowa i od obywateli m. Sławiańska.

* (Koncert p. Tropiańskiego w Kaskadzie), który przeszłej niedzieli nie przyszedł do skutku z przyczyny niepogody, ma być danym w przyszłą niedzielę w temże samem miejscu; wszelako wykonanie tego zamiaru zawisło i tym razem od nistatecznej aury lipcowej, i w razie deszczu lub niepewnego stanu powietrza, p. Tropiański nadal jeszcze zmuszonym będzie odłożyć swój koncert, którego powodzenie zależy głównie od ilości osób udających się na spacer letni do tak przyjemnej i uprzywilejowanej „Kaskady.” Tak więc, oprócz zabawy muzycznej w ogrodzie instytutu muzycznego, która oczekuje na ustalenie się, a raczej powrót pogody, jeszcze klarynet i skrzypce p. Tropiańskiego, błagają o nią, zachmurzony obecnie horyzont warszawski. *AL.*

* (Wspaniały fejerwerk brylantowy) spalony będzie w przyszłą niedzielę w ogrodzie Doliny Szwajcarskiej, zaraz po ukończeniu zwykłego koncertu Bilsego; następnie puszczoneą zostanie nowego pomysłu „fontanna djamentowa,” która zakończy widowisko. Ogniotrysk ten urządzonej przez przybyłego do Warszawy francuza, sypać ma płomieniste iskry

rozmaitych kolorów, wszelkich nacji, stosownie do żądania obecnych;—mogliby z tego skorzystać bawiaczy obecnie w Dolinie przy Cyrku Blennowa dwaj chińczycy i zażądać wytrysku kolorów narodowych państwa niebieskiego! Zdaje się, że tylko deszcz jeden może powstrzymać warszawian od tłumnego pochodu do miejsca, w którym i brylanty i djamenty tak hojnie sypać się będą! *Al.*

* (Wypadek). Noce wczorajszej, przy oczyszczaniu kloak w domu pod Nr. 1266/7 przy ulicy Nowy-Swiat, znaleziono zwłoki nieżywego dziecka płci męskiej tydzień życia od urodzenia mieć mogącego.

* (Instytucje ziemskie). Z obwodu wojska dońskiego donoszą: Nareszcie i my, mieszkańcy obwodu dońskiego, doczekaliśmy się wprowadzenia instytucji ziemskich. Na wstawienie się naczelnika kraju tutejszego, A. Potapowa, zapadła najwyższa decyzja pozwalająca zwołanie do naszego miasta obwodowego, deputowanych gminnych, po jednym z każdego okręgu, dla naradzenia się względem zastosowania do wojska dońskiego instytucji ziemskich. D. 20 maja byliśmy świadkami wyborów deputowanych z osad kozackich: zgromadzeni w liczbie 23 deputowani, po jednym z każdej stacji, dopełnili głosowanie w obecności naczelnika okręgowego. Wyborcy te, jak powszechnie głoszą, odbyły się skutecznie; na pierwszego kandydata większością głosów obrany został p. Popow, słynący jako człowiek arey-praktyczny, obeznany z potrzebami swoich ziomków i z kwestją wprowadzenia instytucji ziemskich. Po nim najwięcej głosów uzyskali pp. Safonow (14) i Alferow (12). Wszyscy trzej przedstawieni zostaną do potwierdzenia nakaznemu atamanowi wojska dońskiego. (*Got.*)

* (Projekt w północno-zachodnich guberniach). Korespondent *Mosk. Wied.* pisze, że w Petersburgu oczekują przybycia generał-adjutanta Kaufmanna z projektem założenia banku, mającego ułatwić kupno dóbr w północno zachodnim kraju. W tymże celu sporządzają w Wilnie inwentarz sekwestrowanych majątków, dla rozesłania go w gubernie środkowe, za pośrednictwem gazet i marszałków gubernjalnych, do urzędów ziemskich i włościańskich. W Wilnie zaprojektowano także nadanie dość obszernych gruntów duchowieństwu wiejskiemu, przyczem niektórzy pragnęliby rozciągnąć do proboszczów prawo nabywania dóbr ziemskich, na zasadzie ukazu 10 grudnia. (*Got.*)

* (Układ). *Berlin, 10-go lipca.* Francuzki sekretarz poselstwa Tallenay przybył tu wczoraj z depeszą z Paryża. Wczoraj wyjechał poseł francuzki z pierwszym sekretarzem poselstwa i szefem kancelarii, a dziś rano włoski poseł, hr. Barral do głównej kwatery. Obaj odbyli poprzednio długą naradę w w ministerstwie spraw zewnętrznych. (*Schles. Z.*)

* (Fenienizm). W jednym z ostatnich numerów, *Times*, mówiąc o konającym fenienizmie, robi pomiędzy innymi uwagę, że jeżeli kto dziwi się rozszerzeniu się i rozgałęzieniu tego sprzysiężenia, nie powinien zapominać, że takowe było dziełem ośmioletniej organizacji. „Sam p. Stephens,” powiada ten dziennik „był tak naiwny, iż zawiadomił nas, że rozpoczął organizację w Irlandji 11 marca 1858 r., i że ruch ten poprzedziło sprzysiężenie w Ameryce. Z początku organizacja była tajemna w Ameryce i w Irlandji, lecz kiedy wojna domowa wybuchła w Stanach Zjednoczonych, i kiedy spodziewano się, iż Anglja zostanie uniesiona do wojny z niemi, porzuciono wszelkie udawania i ogłoszono urzędownie—sprawozdania o ustawach, zasobach i zamiarach stowarzyszenia. W zasadzie postanowiono, że dzieło rewolucyjne będzie rozdzielone na dwie gałęzie sprzysiężenia. Fenieni amerykańscy mieli przysłać dowódców wojskowych, zapasy wojenne i przedewszystkiem pieniądze. Fenieni irlandzcy mieli zasiląć szeregi armji powstańczej. Stephens obowiązywał się wprowadzić niezawodnie do Irlandji wszelkie amunicje przestane lub kupione przez amerykańców. Stephens chwalił się, że w Irlandji ma do swego rozporządzenia armję 200,000 ludzi, z których 50,000 doskonale wyćwiczonych, 50,000 tylko cokolwiek, kiedy reszta 100,000 jeszcze nie umiała obchodzić się z bronią. Jeżeli ta armja nigdzie nie była widzialna, to dla tego, według oświadczenia p. Stephensa, że nie miała broni, a nie miała broni dla tego, że nie miała pieniędzy. Pieniądze spodziewane z Ameryki nigdy nie nadeszły. W istocie pomiędzy 1858 a 1864 r., ogólna suma przysłanych pieniędzy nie przewyższyła 1,500 f. st., ponieważ fenieni amerykańscy nigdy nie myśleli wypuścić z rąk swych funduszy, które wyzyskali od łatwowiernych. Fundusze te zachowywali dla siebie: Mahonni, aby opłacić koszt swego wspólnego zagospodarowania,—a Roberts, aby uorganizować swą sławną wyprawę do

Kanady. Dwa stronnictwa amerykańskich fenienów wydały w kraju zebrane pieniądze, a właśnie w celu pojednania tych dwóch stronnictw i objęcia pod swój zarząd kasy, Stephens udał się do Ameryki, po ucieczce z więzienia w Dublinie. Skoro tylko przyjechał, ogłoszony został za szpiega, a chociaż zupełna kłeska współzawodniczącego stronnictwa przynosi mu zaszczyt, należy sądzić, że energiczne działanie władz amerykańskich zada ostateczny cios sprzysiężeniu. Dziś nie ulega wątpliwości, że fenieni nie zdolają zająć Kanady, również jak i to, że nie zdolają zająć Irlandji. To podwójne odkrycie powinno spowodować zgon spisku, lecz fakta stopniowo ujawnione pozwalają nam oceniać całą rozległość niebezpieczeństwa, od jakiego zostaliśmy ochronieni.”

Afryka.

* (Cesarz Theodoros). *Aleksandrja, 7-go lipca.* Wyjazd więźniów europejskich, trzymanych w Abisynji, został jeszcze wstrzymany przez cesarza Theodorosa. Los ich zależeć będzie od rezultatu misji posłanej do Londynu przez tego monarchę, który uprasza o pomoc Anglii na przypadek wojny z Egiptem. Z Abisynji donoszą, że cesarz Theodoros nie jest tam bynajmniej popularny i że kraj cierpi wiele od rozbojów. (*La Patr.*)

Ameryka.

* (Proklamacja). Podczas gdy hiszpanie obchodzą uroczyste mniemane zwycięstwo pod Callao, dziennik urzędowy z Lima ogłasza proklamację p. Prado, tymczasowego naczelnika rzeczypospolitej peruwiańskiej. P. Prado utrzymuje, że eskadra hiszpańska pomimo posiadania sześć razy większej liczby dział, niż je miały baterje peruwiańskie, została odpartą i zmuszoną do haniebnej ucieczki. Powiada on w proklamacji, że peruwiańczycy odnieśli świetne zwycięstwo. (*La Fr.*)

Francja.

* (Handel). *Paryż, 9-go lipca.* Wszystkie korespondencje z głównych punktów handlowych cesarstwa, jak z Marsylii, Havru, Lyonu i t. d., donoszą, iż od czasu ogłoszenia noty w *Monitorze*, ożywiły się znacznie wszelkie tranzakcje handlowe. (*La Fr.*)

Meksyk.

* (Działania wojenne). Donoszono poprzednio, że bandy juaristowskie pobite zostały w okolicach Alamos, Altar i Hermosillo. Obecnie donoszą przez Nowy-Jork, że po tych zwycięstwach, oddział złożony z kilku kompanij 62-go pułku, które przybyły niedawno do Guaymas, i z wojsk meksykańskich, zadał 18-go maja stanowczą porażkę republikanom i wyparł ich z Sonory, która została obecnie zupełnie oczyszczona z band juaristowskich. (*La Patr.*)

Niemcy.

* (Kompensacja). *Monachjum, 8 lipca.* Obiega pogłoska, że Austria opierając się na programie listu cesarza francuzkiego, ma żądać za ustąpienie Wenecji, jako kompensacji hrabstwa Glatz. (*La Fr.*)

* (Cofnięcie zakazu). *Lipsk, 9 lipca.* *Deutsche Ally.* donosi, że zakaz wydawania pisma *Gartenlaube*, pochodzący z rozporządzenia dowódcy wojsk pruskich, został cofnięty z rozkazu króla pruskiego. (*Wolff's T. B.*)

Prusy.

* (Oburzenie). *Berlin, 8 lipca.* W Berlinie panuje nadzwyczajne wzburzenie umysłów. Stronnictwo wojskowe jeszcze więcej niż dawniej rozgniewane jest na Austriję. Utrzymuje ono, iż Austrija przyzywając mocarstwo zagraniczne czyli Francję, do wmięszania się w sprawę Niemiec, przeniwierzyla się Niemcom i dla tego powinna być wykluczoną ze związku. (*La Fr.*)

Turcja.

* (Manifestacja). Korespondencja z Bukaresztu, pomieszczona w *Monitorze*, donosi o fackie, który, gdyby się miał potwierdzić, nie byłby dowodem zbyt wielkiej tolerancji u narodu rumuńskiego. Mieszkańcy przedmieść zbrali się około sali, gdzie zgromadzeni byli deputowani w celu przedwstępnych przygotowań wyborczych; a ponieważ mają oni zamiar uchwalić na sejmie prawa polityczne dla żydów, ludność wyprawiła im manifestację, która przybrała nadzwyczaj złośliwy charakter. (*La Fr.*)

Korespondencje Dziennika Warszawskiego.

Lwów, 8 lipca.

Słowo o sytuacji.—Polowanie na żydów.—Komitet patriotyczny.—Początek.

Dziwnem losu zrządzeniem ten sam Napoleon, na którego przed kilkoma tygodniami urzędowa *Gazeta Lwowska* psy wieszala, ma dzisiaj według zapewnień

sfer urzędowych ratować Austriję. Nawet wątpić o tem w tej chwili nie wolno. Ale kiedy urzędnicy tak zwanego „Gebühren-Bemessungs-Amtu” obliczają ile też Napoleon zapłaci „Übertragungs-Kosten” za cedowanie mu Wenecji, rozchodzą się złowrogie wieści, że ani Włochy, ani Prusy nie chcą przystać na proponowany przez Francję rezejm. Jeżeli to prawda, a Napoleon postępując dalej po drodze interwencji na którą ofiarowaniem usług przyjacielskich wstąpił, zechciałby zmuszać stronę zwyciężką do zawieszenia broni, w takim razie należy się słusznie obawiać, że i inne dotąd neutralne mocarstwa zechcą także interwenjować.

Wczoraj w dzień szabasu, wyprawiła straż landwotoska formalną obławę na żydków, którzy, jak wiadomo, nie celują zbyt chętnie do służby wojskowej. W kilku miejscach przyszło do starć między żydami a strażą. Rezultat walki nie był wszędzie pomyslny dla ostatniej; musiała się cofnąć.

Brak ochoty do przelewania krwi za mocarstwowe stanowisko Austrii, zastępują nasi współobywatele wyznania mojżeszowego hałaśliwym zabieraniem się do formowania patriotycznych komitetów, które po zawiązaniu się, mają zająć się zbieraniem składek, aby nieść pomoc rannym wojownikom.

Tymczasem chrześcijanie bez krzyku i hałasu utworzyli już komitet patriotyczny w pomienionym celu, na którego czele stanął wezwany przez namiestnika hr. Krasicki.

Poczty w sandeckim obwodzie nie przyjmują już przesyłek pieniężnych do Krakowa, z wyjątkiem jeżeli strona przesyłająca gwarancji pocztowej nie żąda.

♠

Kilka słów, jako materiał do historii rewolucyjnej żandarmerji ostatniego powstania.

(*Artykuł czwarty i ostatni.*)

Gwałty i zbrodnie popełnione przez rewolucyjną organizację powiatu warszawskiego w marcu 1864 r. koło wsi Domaniewa. —Rządca tej ostatniej wsi, Szczęsny Wilkowski. —Żandarm Stanisław Kaliński. —Zjazdy. —Dwa podpalenia. —Niedoszłe do skutku morderstwo sołtysa wsi Wawrzyszewa. —Spotkanie Pisanka z Biernadzkiem. —Aresztowanie obywateli wsi Bożętyna. —Dwa wyroki śmierci. —Zabójstwo lokaja Julka nieznanego z nazwiska we wsi Domaniewie. —Zabójstwo kolonisty Gmocha. —Schwytywanie zabójców. —Kilka słów o charakterze tych ostatnich. —Kara śmierci naczelnika żandarmów wieszających powiatu warszawskiego, Pisanka i jego pomocnika Kubalskiego.

(*Ciąg dalszy**)

Do stycznia 1864 r., zajęcia organizacji powiatu warszawskiego, w skutku przemian zaszłych w składzie rządu narodowego, to jest od października 1863 r. były nieznacne. Całą uwagę zwracał wyłącznie nateczas Traugutt na urządzenie i organizację departamentów i komunikacji. Za przybliżeniem wiosny, w miarę jak odradzały się nadzieje na sympatję i pomoc zachodu, z Warszawy zaczęli wysyłać na prowincję bezustanne rozkazy co do zbierania podatków, formowania oddziałów, urzędzenia organizacji. W ogóle życie rewolucyjne wzmacnia się od stycznia do czasu aresztowania Traugutta. W powiatach wszędzie czynnie pracują rewolucyjne władze, robiąc rozmaite przygotowania. W skutku tych okoliczności w szczególności zaś od końca lutego, dają się spostrzegać częste zjazdy w Domaniewie, Płochocinie i Pilaszkwie. Wiedząc o znuczeniu i braku sympatji mieszkańców, Wilkoszewski dał surowy rozkaz Pisankowi, aby za pomocą straży bezpieczeństwa badał opinie publiczną i usuwał osoby szkodzące sprawie narodowej. Lecz rozporządzenia te wywołując bezustanne gwałty, nie dawały podżegaczom materialnej pomocy; wszędzie napotykały się odmowy niesienia ofiar. Sprawa dochodzi do tego, że rządca wsi Pencic, który także był w organizacji, na żądanie podatku z tego majątku, stanowczo odmówił zapłacenia takowego, w skutku czego z rozkazu Wilkoszewskiego, na dwór, a nawet na wszystkie w nim znajdujące się ruchomości, nałożył Pisanek sekwestrację. Adam Wójcicki został postawiony na kwatery we dworze, dla czuwania nad wykonaniem tego rozporządzenia i rzeczywicie surowo przestrzegał aby nic, nawet produkta nie były wywożone na sprzedaż z majątku.

W pierwszych dniach marca, z Warszawy przysłałe zostały nowe potwierdzenia o przygotowaniach do zbliżającej się walki. Rozkazane było wszelkimi sposobami starać się utrudniać działania władz ruskich i przeszkadzać poruszeniom oddziałów wojskowych. W skutku tego rozkazu, 9 (21) marca, Pisanek zawezwał do siebie do Pilaszkowa, swego pomocnika Henryka Kubalskiego, Wójcickiego, Bartodziejskiego i jeszcze kilka osób. W długiej mowie namawiał ich aby wzięli się do dzieła. Słowa zwierzchnika podzielały na jego podwładnych, i tegoż dnia wieczorem

*) *Patrz Dzienn. Warsz.* Nr 114, 123, 127, 128, 129, 130, 135, 136, 137, 138 i 145.

